

Előfizetési feltételek:
helyben házhoz hordva vagy vidékre postán küldve
Egész évre 6 frt — kr
Fél évre 3 frt — kr
Negyedévre 1 frt 50 kr

Hirdetések díja:
□ centiméterenként 3 kr. Kereskedők és gyárosok külön árkedvezményben részesülnek.
Bélyegdíj 30 kr.

Nyilttér sora 20 kr.

KÖZÉRDEK

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

Szerkesztői iroda
és
kiadóhivatal:
Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár Részvénytársaság
Főter 38. szám alatt,
hova ugy a lap szellemi részét illető közlemények, mint az előfizetések és hirdetések bérmentesen küldendők.

Kéziratok nem adnak vissza.

Megjelenik hetenkint kétszer: oszűtörtökön és vasárnap.

A közoktatásügyi vita.

(Sz. N.) Méltón, egy alapos és szakavatott parlamentáris vita magas színvonalán tárgyalták a képviselőházban a nemzet legszentebb javát. Nemzeti kulturáról, gyakorlatias népoktatásról, korszerű művészetről és tudományról beszéltek ott. Magyarország történeti fejlődése ez irányban nem tudott lépést tartani a Nyugattal. A magyar kezdettől fogva harcziás és lovagias nemzet volt, amely békében sem igen hajlott kifejezetten a nyugoti kulturához.

A tudomány évszázadokon át oly tér volt, melyre a magyar nem szeretett lépni s melyet szívesen átengedett a kolostorokban működő tudós barátoknak. A természetes hajlam, a népjellem ellenkezett minden mély studiummal, a gyakori háborúk és a folytonos visszavonások magában az országban megakadályozták az általános népképzést, és amit mint nemzet és mint egyesek e téren el tudunk érni, azt a papi tanításnak, vagy a külföldnek köszönjük, melynek egyetemlein szereztek tudásukat az ország előkelőbbjei és vagyonosabbjai.

1867. óta türethetőbb állapotok követ-

keztek be e téren. Sok történt, de még többet kell pótolni. Reformokra, az erők megfeszítésére, lelkesítő kezdésre van szükség az oktatás, művészet, tudomány majd minden terén, és a kormány, de legkivált Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter teljes tudatában van kötelességeinek és feladatainak és e kitűnő szakminiszter hivataloskodásának minden órája egy-egy fontos munkát jelent a kultúra terén s nehéz gondban telik el a nemzet e legkiválóbb java érdekében.

A népiskola ügyét szélesebb alapra kell fektetni. Állam és felekezet egyenlő komolysággal követeli e téren érdekei figyelembe vételét. Magától értendő, hogy ez érdekeknek soha nem szabad összeütközniök, és ott, hol ez mégis megtörténék, az állami érdekek kell döntőnek lennie.

A középiskolai oktatáson könnyíteni, egyszerűsíteni kell, az egyetemi vizsgálatokat rendezni kell.

Művészet és tudomány nem lehetett az állam gondoskodása nélkül; a papképzést, tanárok és lelki pásztorok képzését okvetlen nemzeti irányba kell terelni. Ezen kívül nagyobb gondot kell fordítani a testi hibában szenvedők

kiképzésére. A vakokat és süketnémákat nagyobb mértékben kell a társadalom hasznos tagjaivá képezettni. Amit e téren a humanitás mulasztott, az államnak kell jövátennie.

Általános a vélemény, hogy különösen két beszéd emelkedett magasra a vita színvonalára fölött. Az egyik Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter, a másik Berzeviczy Albert beszéde. A vallás- és közoktatásügyi miniszter nagy szónoklata uralkodott az egész vita fölött. E szónoklat legmagasabb emeletéből messze kilátás nyílt közoktatásunk és kulturánk tágas panorámájára, s a reformok egész sorozata vonult át a magas nézőpontról áttekintett szemhatáron. Közoktatásunknak minden fokozata az elemi oktatástól az egyetemi oktatásig megjelent a látókörben, ahonnan a *quieta non movere* elve ki van zárva, mert ott mindenütt a nemzeti munka telepei a legnagyobb aktivitásban vannak. Reform és czéltudatos törekvés Wlassics jelszava a kulturai politikában.

Berzeviczy Albert, aki hosszabb időn át volt a közoktatásügyi minisztérium államtitkára, s már mint ilyen is jelentékeny tényező gyanánt szerepelt a kulturpoli-

TÁRCZA.

Tudományos apróságok.

(Új világítás, a karburálás tökéletesítése. — Új tejvizsgáló készülék. — A villamosság mint tejásvizsgáló. — Pókhálóból készült selyem. — A Röntgen-sugarak világítóvá tétele. — Az ezüst rozsdásodása. — Az acetylinvilágítás a házi használatban.)

Nemsokára oda jutunk, hogy minden héten új világítási eljárás felfedezéséről kell hírt adni. Valóban a sötétség országa ellen soha sem folyt olyan kitartó küzdelem, mint napjainkban.

A mult hetek világítási újdonsága a karburálás újból való jelentkezése és tökéletesítése volt. A karburálás czélja az, hogy a gáz fényerejét a legmagasabb fokra emeljék.

Az eszmét Bunte német vegyész vetette fel, Schelling, a müncheni gázgyár igazgatója pedig kísérletet tett vele az ottani gyárban. A karburálást benzinnel végezte s a gáz sokkal áthatóbb fényt adott. E napokban Seelmayer berlini mérnök fedezett fel egy új ilyen karbulási módot. Ő ugyanis egy készüléket talált fel, amelyet a gázórák elé lehet csatolni, a gáz tehát előbb a készüléket járja át, amelyben az új anyag, a „hydrocarbur“ van. Ez az anyag a gázt tisztítja és erősen karburálja, úgy, hogy az ily módon karburált láng roppant erős fényt

ad. A gázfogyasztás felényire alászáll s a fényerő igen erősödik, a hydrocarbur maga pedig nagyon olcsó. Azonfelül pedig a csövek több lángot képesek ellátni, miután a fogyasztás kisebb. Berlinben igen rokonszenvesen fogadták a találmányt és az új készülék meglepően terjed.

A világító gázzól lévén szó, méltó a felémítésre, hogy Liverpoolban részvénytársaság alakult készülékek gyártására, amelyekkel a gázzal világított utcái lámpák melegét hasznosítani lehet. E czélból a lámpák fölé víztartókat és vezető csöveket alkalmaztak, amelyek a lámpák fényét nem csökkentik, sőt a visszaverés által még fokozzák e tartókban, a víz a forrásfokig felmelegedik és ezt a meleg vizet azután szegény emberek számára eladják.

Két liter egy fél krajczár s a munkások az utcákon, valamint a szegény pinczelakók apra-nagyja csak úgy tolong a forróvizcsapok körül. Versengve veszik meg a forró vizet, beledobják a théat, a pörkölt kávé, vagy a tejkonzervet s megvan a vacsora fűtés nélkül, míg mások mosáshoz, sőt fürdés végett is megveszik; otthon láng fölé is lehet alkalmazni s Liverpoolban általában igen szíves fogadtatásban is részesült ez a szerkezet, melynek alapgondola-

tát nálunk egy kissé furesának is találják talán, holott a szegény emberek számára valószínű jótétemény.

Ugyancsak a humanizmust szolgálja bizonyos tekintetben Gerber új készüléke is a tejhamisítás ellen. Eddig a vegyészek a Soxlath-féle tejvizsgálót használták, de ezzel az eljárás unalmas és hosszadalmas. A piaczi biztosok tejmérőjét: a Feser-féle Lactoscopot pedig minden falusi milimári kijátsza már. Gerber készülékét Balló Mátyás is behozta a városi laboratóriumba és Bém László tanulmányozása alapján igen pontos, megbízható és gyors eljárási készüléknek bizonyult. Gerber készüléke egy üvegcsőből s egy forgó korongból áll. Az üvegcsőbe meghatározott mennyiségű tejet és 10 köbcentiméter 90 százalékos kénsavat öntenek. A csövet aztán beleteszik a korongba, melynek olyan szerkezete van, hogy egy perc alatt 1200 fordulatot tesz. A korongba egyszerre 24 csövet is bele lehet tenni, s három percznyi gyors forgás után a tej zsirtartalma kiválik, s a henger rovátkái már mutatják, hány százalék zsír van a tejben? Ha ehhez még a tej fajsúlyát is meghatározzák, a tejvizsgálat teljes, pontos és gyors. E készülék legfőbb előnye az, hogy a piacon, azaz a vásárcsarnokban

tikában, a legőszintébben csatlakozott Wlassics fejtegetéseire. Szemlét tartva a fölvetett kérdések fölött, szinte mind-egyiknél oly megoldást javasolt, amely teljesen megfelelt a Wlassics által mondottaknak, vagy az ő politikai irányának. Már ez is mutatja kulturpolitikánk helyes irányát, ha annak szellemére nézve két oly kiváló egyéniség teljesen egyetért. Nincs különbség Berzeviczy beszédének a művészetre vonatkozó része, s Wlassics Gyula idevonatkozó mult évi expozéja közt sem. De midőn Berzeviczy Albert a nála sajtósági, finom ékesszólás fényével vette körül a kultuszminisztérium s általában a magyar nemzeti politika művészeti feladatait, a Ház szívesen engedett a művészetről szóló művészi előadás hatásának, s a volt közoktatási államtitkár nagy sikerű szónoklatát pártkülönbség nélkül kitüntette.

Török Bertalan országgyűlési képviselő beszéde.

(Tartotta a képviselőháznak f. évi március hó 5-ki ülésén.)

Török Bertalan: T. képviselőház! (Halljuk! Halljuk!) A költségvetések tárgyalása alkalmával eddig a vallás- és közoktatásügyi tárca volt az, melynek előirányzatát a t. ház politikai pártjai az általános tárgyalás alapjául elfogadták. Elfogadta a t. függetlenségi párt is, azon indokolással, hogy ezzel a nemzeti köznevelődést s a nemzeti szellem fejlesztését segíti elő, kijelentve határozottan azt is, hogy a költségvetés megszavazásából a kormány iránti bizalomra a legesekélyebb következtetés sem vonható.

Ezuttal történik meg először az, hogy valamint az egész költségvetésért általában, úgy a vallás- és közoktatási tárcaért különösen a szabadalvópárt vállal teljes felelősséget, mert a t. függetlenségi párt nevé-

ben Rátkay László t. képviselőtársam megerősítette, hogy e költségvetést nem szavazza meg, mivel kevesnek tartja, mivel nem viseltetik bizalommal a kormány irányában.

Még az 1896. évi költségvetés tárgyalásakor annak elfogadását azzal indokolta a függetlenségi párt egyik t. tagja, ha pártja abban haladásunknak és közoktatásügyi fejlődésünknek biztosítékát látja. A párt egy másik t. tagja megszavazta a költségvetést nemzeti kulturánk, népművelésünk érdekében, melyért e párt, mint eddig, úgy ezután is minden áldozatra kész.

És most, vajjon a nemzeti szellem fejlesztésének: nem a nemzeti köznevelődésnek kívánunk áldozatot hozni? vajjon most nem azon törekvés vezet mindnyájunkat, mint eddig, hogy megtartva nemzeti előnyös sajátságainkat, fokozatosan a legkiválóbb európai művelt államok színvonalára emeljük közoktatásügyünket, a népművelést, középiskolai oktatásunkat, egyetemünket?

Hiszen, ha igazak voltak a mult évi február havában azon indokok, melyek a függetlenségi pártot a költségvetés elfogadására vezették, mennyivel igazabbnak kell lenni most, midőn ugyanazon célokra, ugyanazon szempontokból 1.946.000 forinttal többet irányoz elő a t. kormány, mint a mult évben; amidőn például a főiskolák tételénél 80.000 forint, a középiskoláknál 216.000 forint, a népnevelésnél 645.000 forint, a szakiskoláknál 68.000 forint, a művészetnél 30.000 forinttal többet vett fel a költségvetésbe? A szabadalvú párt örömmel osztotta meg a felelősséget és a dicsőséget, teljes készséggel osztaná meg most is; ámde most, ha egyedül fogja viselni a felelősséget, bizonyára csak reá fog hármolni a kétségbevonhatlan fejlődés és haladás dicsősége, melyből az oroszlanrész a vallás- és közoktatásügyi tárca lelkes vezetőjét, b. Eötvös, Trefort és gr. Csáky Albin méltó utódját illeti meg, ki széles kört felölelő programbeszédevel, de még inkább tetteivel bizonyítja be, hogy át van hatva hazánk, nemzetünk szellemi fejlődésére irá-

nyuló feladata nagyságától. (Helyeslés a jobboldalon.)

A t. függetlenségi pártnak különösen azon tagjai, akik egyetértenek velünk abban, hogy kulturánk és nemzeti szellemünk fejlesztessék, — eltekintve attól, hogy bizalommal viseltetnek-e a kormány iránt vagy sem — bizonyára meg fogják magyarázni, hogy miért kellett a kulturánk emelésére vezető költségvetés elfogadását ez alkalommal megtagadni.

T. ház! A vallásosság hanyatlásáról hallottunk ismételve panaszokat. Mélyen sajnálom magam is e szomorú jelenséget, de azt mégis különösnek találom, hogy ezt a figyelemre méltó körülményt a kormány rovására szeretnék írni. Azt kérdelem, kinek a kezében van most is a vallásos oktatás feladata és kötelessége? Ugy-e bár az egyházakban! Kiknek kell a vallás, az erkölcsi élet terén hathatós példával járni elől? Ugy-e bár azoknak, kiket az illető egyházak a vallásos oktatással, a vallás és az erkölcs nagy eszméinek a társadalomban különösen a templomi szószékről való hirdetésére felhatalmaznak? Az államnak bizonyára nagy előnye van abban, ha az egyes vallásfelekezettek híven, lelkiismeretesen és egyszerűen hazafiasan teljesítik ezen nemes feladataikat s éppen annak tanúságául, hogy ezen felfogás élénken él kormányunk szívében, az egyházak segélyére 604.000 forintot vett fel a költségvetésbe és ennek azon tételét, mely az egyes egyházak csekélyebb illetményével ellátott lelkeszeinek segélyezéséről szól, 100.000 forinttal emelte fel, úgy, hogy a mult évi 150.000 forint helyett most 250.000 forint áll rendelkezésre.

De különben is a kormány éber figyelemmel kíséri a vallásoktatást, s hogy nem áll azon állítás, miszerint ezt ki akarná kizárni az állami iskolákból, legjobban a költségvetésnek az egyes intézetek hitoktatási részére felvett fizetéstételt igazolják. De minthogy éppen a vallási oktatásnál vagyunk, t. ház, érdemes lesz e kérdéssel egy kissé foglalkozni. (Halljuk! Halljuk!)

is felállítható és kijátszani nem lehet. A korongot szíjjal is lehet hajtani, de rendszeren villamoság hajtja, mert az emberi erő csakhamar kifárad.

A tejszűzgalatról ugorjunk át a tojásvizsgálóra, amire most legújabbán a villamoságot kezdik használni. Ez persze a villamoságtól igen igénytelen szolgáltatnak látszik, de meg kell gondolni, hogy nagy városokban hány százezer és millió romlott tojás jön a piacra és kél el anélkül, hogy az ellenőrző közegek fölismertették volna eddig. A készülék egy dobozból áll, amely doboz két ellentétes oldalán szűk nyílás s ezen egy cső van alkalmazva. A doboz egyik belső sarkában egy tükör van, amely 45 fokos szög alatt hajlik mindenik oldalhoz. A doboz egyik nyílása felett egy villamos lámpa áll, még pedig úgy, hogy fényét a másik nyíláson levő tojásra veti. A másik nyíláson át a tükörre való reflexió által azután biztosan láthatjuk, vajjon a tojás átlátszó-e vagy nem? Mert vagy látszani fog a tükörben a villamos fény, vagy nem. Ha nem: akkor a tojás rossz. Eddig is hasonló eljárást követett az óvatos vevő, a nap felé tartván a tojásokat; de a hivatalos ellenőrzést ily módon nem lehetett gyakorolni, mert a nap fényének áttetszése fokát nem lehetett papiroson körülírni.

A műselymről és a selyemhamisításról már többször megemlékeztem ehelyen. Most egy olyan új selyemről akarok szólni, amely oly annyira francziás, hogy az ember csak nehezen tudja elhinni a hírét. Cambolle franczia tudós ugyanis pókhálóból készített selymet! S ez az új selyem állítólag teljesen kiállja a versenyt a rendes selyemmel; hajlékony, selyemfóga, erős és festhető. Az eszme tulajdonképpen nem is új. Már Réaumur is bemutatott a franczia akadémiának egy pókhálóból készült, selyem kesztyűpárt, sőt Mauritius szigetéről egy küldött-ség is hozott egy ilyen kesztyűt III. Napoleon császár feleségének. Cambolle azonban egy madagaszkari pókfaj szárait tanulmányozta és azt találta, hogy ez a pók egy órában átlag 125 méter fonalat sző és ez a fonat 3 kilogramm súlyt képes kitartani, tehát majdnem olyan erős, mint a selyemhernyó fonala, amely 1 négyszög milliméter átmérővel bíró pamuttal 43 kilogrammot tart ki és anyagában fibroinból áll, mely a levegőn a sericin nevű enyves anyaggá dermed. Az európai pókból csak 1500 összesodort szál ad egy czérna vastagságu fonalat. Van egy kis gép, amely 20 pók fonalat fonja össze és 1 óra alatt 3000 méter fonalat fon. Ez a selyem persze még akkor is olcsóbb lesz, ha e pókfajtát tenyészteni kell

is és Francziaországban már részvénytársaság is van alakulban ez új fajta selyem gyártására.

De hát ma már igazán semmi sem lepi meg az embert, hiszen a tudomány behatol minden titokba és átlát az átláthatlan testeken is. A Röntgen találmánya segítette ehhez az embert s e találmány továbbfejlesztésére készüléket készített most Salvioni perugiai tanár; ez a készülék az igazi „Kryptoskop”. A készülék egy belül feketére bevont cső, melynek egyik nyílásán egy lencse van, a másik nyílása pedig egy ugyan-csak feketére bevont lappal van elzárva. Ezt a felületet Salvioni bevonta barium-platin-cyanürrel (ez egy foszforizáló anyag, e helyen már volt róla szó). A Röntgen-sugarak áthatolva a kérdéses testen, a cső fekete lapjára esnek, s ott, ahol a sugarak érik, a bariumplatin-cyanür felvillog s az árnyékkép tisztán láthatóvá válik. Az egész készüléknek tehát az a célja, hogy a Röntgen-sugarakat világító sugarakká változtassa át, hogy az áthatatlan testek árnyéka láthatóvá váljék. Ez már olyan készülék, amelyik a Röntgen találmányát tényleg a gyakorlatba viszi át és főleg a sebészetben lesz nagy jövője. Ehhez hasonló készüléket Edison is szerkesztett és erről már szoltam is, de szerkesztett ilyet Macintyre glasgowi ta-

A vallásosság hanyatlása általános és ez részben az egyes felekezeteknek is a hibája. Jól tudjuk, hogy a legtöbb helyen, a legtöbb iskolában úgy szólván száraz szakfárgyként tanítják a hitoktatást. Nem az erkölcsnemesítő eszméket tanítják, hanem az u. n. dogmatikai részt, az u. n. száraz alakú részt. Világos, hogy pusztán ezen száraz alakú résznek meglehetősen szárazsággal való előadása épenséggel nincsen hatással a gyenge gyermek lelkére, mert sok helyen éppen csak kötelességet teljesítenek azzal, hogyha az egyes iskolákban megtartják a hittani órákat. Tapasztaljuk azt, hogy éppen a hittani órákra vonatkozólag terjedt el a tanulók körében az az általános nézet, hogy azon hittani órákat szorgalmasan látogatni jóformán nem kötelesség, hogy a hittani órákat arra a célra, amelyre rendeltetve vannak, felhasználni nem szükséges. Akárhányszor látjuk és tapasztaljuk azt, hogy a tanév végén kegyelemből, jóindulatból azért, hogy ne tűnjék fel, hogy az egyes hitfelekezetek hittanárai nem teljesítették a hittani oktatás kötelességét, egyszerűen beírják a kalkulust az illető tanuló könyvébe. Azután akárhányszor látjuk azt, hogy az egyes hitfelekezeteknek a vallási oktatással megbízott lelkészei vagy tanítói nem tartják meg azokat a hittani órákat, amelyek megtartására kötelezve, sőt legnagyobbbrészt az állam által díjazva is vannak. (Igaz! Ugy van! jobbfelől.)

De tovább megyek a hitoktatásnál; vajjon ott, ahol maguknak a lelkészeknek rendkívül nagy és fontos feladatuk a szószékről a társadalomnak hirdetni a vallást és az azzal feltétlenül kapcsolatos erkölcsi érzést, vajjon ezen lelkészek teljesítik-e mindenütt ezen kötelességüket, méltóknak mutatják-e magukat arra a hivatásra, amelyre a legtöbb helyen felszenteltettek? (Helyeslés a jobboldalon.) Általánosságban szílok, t. ház, és fájdalommal kell válaszolnom azt, amit mindnyájan tudunk, hogy aránylag a számhoz képest nagyon csekély azon lelkészek száma, akik ezen hivatást azzal a lelkiismeretességgel, azzal az odaadással, azzal az igazi

megszentelő érzéssel, azzal a felemelő tudattal teljesítik, amelyek egyszersmind a hallgatók szívébe és lelkébe a vallást és az erkölcs igazi nagy eszméit úgy át tudják plántálni, hogy annak az életben nyoma és kifejezése legyen. (Helyeslés a jobboldalon.)

Én nem beszélek a fővárosról, hanem beszélök egyáltalában az országnak távollevő vidékéről és különösen a kisközsegekről, melyeknek egyházi rendesen szegényen lévén dotálta, az illető lelkészeknek nincsen módjukban, hogy magasabb röptű, valami elragadó szép tanítást, prédikációt tartsanak hallgatóiknak a szószékről. Ez nem is nagyon szükséges, nem várja azt az illető egyházhöz tartozó község hallgató közönsége, hogy mindig szebbnél-szebb beszédeket hallhasson, de azt mégis elvárhatja, hogy legalább az a prédikáció, az a vallásoktatás, a vallásos eszméknek hirdetése olyan legyen, hogy a templom közönsége majdnem háromnegyed részben ne aludjék el a padokban. (Igaz! Ugy van! a jobboldalon. Ellenmondás a baloldalon.) És vajjon hogyan lehetséges az, (Zaj. Elnök esenget.) hogy azok, akik a vallástalanság terjedését hirdetik, nem tesznek megfelelő lépéseket arra nézve, hogy ez a vallástalanság ott, ahol ennek a kuforrását kell keresni, megszünjék? (Helyeslés jobbfelől.) Igen természetesen első sorban azoknak kell, hogy ezt megtegyék, akik ennek a vallástalanságnak terjedését a kor szellemének, sőt igen sokan, mint tegnap is hallottuk, jóformán a kormánynak, vagy éppen a liberálistusnak tulajdonítják. (Igaz! Ugy van! balfelől.)

Én hiszem és remélem, t. ház, hogy az egyes hitfelekezeteknek rendkívül nagy gondjuk van és lesz arra, hogy ezt a sajnos körülményt elkerüljék, de mindaddig, a meddig ezek a körülmények megvannak, a vallástalanság terjedését akár a liberálistusnak, akár pediglen a kormánynak tulajdonítani, lehet afféle közönséges kibúvómentség vagy kortes-eszköz, de valóságos meg nem felelő állítás. (Ugy van! Ugy van! jobbfelől.) Miután a vallásoktatásnál

vagyunk, azzal kapcsolatosan reá kell térnem azon kijelentésre, melyet a melyen t. miniszter ur az egyetemeknek theologiai fakultással való összekapcsolásáról tett. Tény, amit a miniszter ur is kijelentett, hogy ennek a kérdésnek megoldása nem könnyű feladat és csak hosszabb tanulmány útján oldható meg; mert az a kérdés, vajjon az egyetemeknek a hittani karral való ellátása egyszersmind azt involválja-e, hogy az egyes felekezetek teljesen ott képezzék ki a lelkészeket, vagy azt, hogy tetszés szerint az egyes felekezetek lelkészeinek, amennyiben magasabb képzést kívánnak, módjukban legyen a külföldet elkerülve a hazai egyetemeken is feltalálni ezt a magasabb kiképzést. E tekintetben határozottan nagy előny volna a theologianak az egyetemekkel való kapcsolása; de ezzel még nem volna megoldva az, amit mindnyájan óhajtunk, hogy magának a lelkészi képzésnek nivója, iránya és pedig hazafias érzellemmel kapcsolatos iránya olyan legyen, amelyet mi Magyarországon egyáltalában kívánunk.

Én, végig olvasva a ház naplóját, egy igen t. ellenzéki férfinak a beszédéből azt vettem ki, hogy vannak államok, amelyek a lelkészi képzést határozottan államilag kezelik és ennek következtében az egyes vallásfelekezetekre a lelkészi képzésre vonatkozólag semminemű terhet vagy kötelességet nem hárítanak. Ez ellen az irány ellen, azt hiszem, szólalt fel tegnap Zichy János gr. képviselő társunk, azon szándékot tulajdonítván a kormánynak, miszerint a lelkészi képzést kivége a vallásfelekezetek kezéből és teljesen az államra helyezze át. Én, hogyha a mi budget-nk, állami háztartásunk olyan jól dotált, olyan gazdag lenne, nem zárkoznám el az elől, hogy a lelkészképzés megfelelő módon állami felügyelet alatt történjék; mert hiszem az különben sem történhetnék másképp, mint az illető vallásfelekezetek autonómiájának tisztelete mellett, t. i. az azokkal való megegyezés következtében; de annak az eredménye kétségkívül az lenne, hogy nem látnánk a felekezetek körében bujtogatást a haza ellen, nem ta-

nár is, csakhogy ő foszforizáló anyagnak Kaliumplatincyanidat használt.

Batthyány grófnő aláírásával Németujvárról az a kérdés érkezett az Egyetértéshez, hogy van-e az ezüst rozsdásodására a telefon villamosságának befolyása, mivel a telefon alkalmazása óta a szobákban minden acél- és ezüsttárgy rozsdásodik? A villamosságnak a rozsdához volna köze, mert a villamos szikra a levegő oxigénjét ozónná alakítja át; az ozón pedig sokkal hevesebben oxidálja a tárgyakat; a rozsdá is oxidálás lévén, természetes, hogy ozóntól hamarabb rozsdásodnak a tárgyak. Ozón keletkezik nyári viharok alatt is s ettől üdőbb a levegő. Csakhogy a telefonnál a villamos vezeték el van szigetelve, itt szikra nem keletkezik, tehát a villamos áram nem jön a levegőre és így rozsdát sem idézhet elő. Különben is az ezüsttárgyakon látható foltok nem is rozsdafoltok, mert az ezüst nem fém, amely oxigénnel nem is vegyül. De van minden légkörben igen kevés hidrogén-sulfid (kénköveg), amely az ezüstre hat s vele azokat a fekete foltokat képezi, ez pedig ezüstsulfid (ezüstkőveg). Néha pedig (főleg sötétokban) zöld foltok keletkeznek, ezek az ezüsttel ötvényezett réztől erednek. A réz ugyanis felületén egy rézoxyd-

réteget kap a levegőn (mert a levegőn is van kevés sav) s e réteg a levegőben levő vízgőzzel és szénsavval adja a zöld réteget, amely a szobrokon patinának nevezetik. Lényegében véve a vas sem rozsdásodik a levegőn, csakis a levegőben levő savak s egyéb testek befolyása alatt. Ovszere csakis a jól fedő festék. Tiszta, száraz, szellőzött levegő ajánlható. A tárgyak rozsdásodása attól eredhet, hogy a levegő nedvesebb lett a téli napokban. A rozsdát az ezüstről eltávolítani a következőképpen lehet: egy liter vízben 50 gramm borkővel 50 gr. konyhasót feloldunk s ezzel dörzsöljük be. A vasról: veszünk gyógyszerárban szalámia-szeszt s ezt vízzel felhígítjuk s vele a vasat bedörzsöljük, a rozsdá lemegy; ha folt marad a rozsdá után, e helyeket hig sósavval dörzsöljük be. Megjegyzendő, hogy a vasrozsdá idővel ellepi az egész vasat, tehát letisztítani csak akkor lehet, amikor a rozsdá kezdődik. A rezen ellenben csak egy felső réteg keletkezik s ez bármikor eltávolítható.

Szilágyi S. Aladár pozsonyi tanár kérdéseire válaszom ez: Az acethylént ki-ki maga állítja elő odahaza, hiszen éppen az egyik előnye, hogy nincs központi telephez kötve. A kezelés egyszerű és ami fő: nem veszélyes, mert nem oly mérges és nem is

robban oly hamar, mint a gáz. Az eddigi készülékek között legjobb a Bucke-féle. Ez Berlinben készül, de nálunk is létesítenek már egy fiók-gyártelepet. Az egész készülék egy kis pléh gazometer az acethylen felfogására és egy rézűst a fejlesztésre. E fejlesztőbe minden 2—3 napon beleteszik a calciumcarbidot és a föltte lévő víztartóba vizet öntenek. Egyéb dolog nincs vele, minden egyéb dolgot maga a gazometer szabályoz. E gazometerből az acethylént igen vékony (alig drótvékonyágú) csövek a rendes gázlámpákba vezetik s ha meggyújtják, gyönyörűen ég. A calciumcarbidot legjobb Bitterfeldből hozatni. Egy kilogramm ára 45 német fillér s ez 300 liter acethylént ad. Egy órára elég 30 liter. Tavaszra a carbid még ilesőbb lesz, mert igen sok gyárt alapítanak; így egyet nálunk is a Vaskapunál. Ez a Bucke-féle készülék 2 hó óta működik a M. Á. V. rákos-palotai állomásán, (Budapest mellett) s 25 lángot táplál; nincs vele baj, pompás fényt ad, s a M. Á. V. alighanem behozza összes állomásaira. A Bucke czég egyebként lámpákat is gyárt. Ehhez nem kell vezeték. A carbid és a víz benne van s benne fejlődik az acethylen.

(E—s.)

Vértess József.

pasztalnok, hogy az illetők a szószéken nemzeti gyűlésekről prédikálnak. (Ugy van! jobbfelől.)

T. ház! A vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak a közoktatás állapotáról szóló 25. jelentésében áll, hogy 1311 olyan tanító volt, aki keveset és 658, aki semmit sem tudott magyarul. Továbbá, habár a görög katolikusok közül állítólag csak 73 nem tudott magyarul, mégis azon g. katolikus iskolák száma, ahol sikerrel nem oktattatt a magyar nyelv: 608-ra megy, tehát 535 oly tanító van, aki nem akart, vagy nem tudott a magyar nyelv tanítása iránti kötelezettségének eleget tenni: ilyen tanító a g. keletieknek 629, az ágostaiaknál 127 van; sőt a román katolikus tanítók között is van 373 főleg tót, vagy német anyanyelvű, aki éppen nem, vagy csak keveset beszél magyarul s így nem tudott megfelelni a törvényben előírt kötelezettségnek. Igaz, t. ház, hogy azon helyzettől, amely 1880-ban fennállott, midőn 4451 volt azon tanítók száma, akik magyarul éppen nem tudtak, a mostaniig rendkívül nagy javulás észlelhető, de mégis — látva azt, hogy ambar van elég magyarul tudó tanító, mégis százakra megy azon iskolák száma, ahol a magyarul tanítás épenséggel nem, vagy csak nagyon rossz eredménnyel történt — ezen körülmény méltán mutat azon feladatra, hogy gondolkodni kell a tanítóképzésnek az államosításáról. (Helyeslés a jobboldalon.)

A tanítóképzés államosítása nem szigorúan felekezeti, hanem általános nagy köznevelődési érdek; (Helyeslés a jobboldalon) én nagyon megfontolandónak tartom, és azt hiszem, hogy amíg nagyon hosszú ideig nem is fog felszínre kerülni az a kérdés, melyet Zichy t. képviselőtársunk felhozott, hogy a papnevelés államivá téssek, addig a tanítóképzés államosítását éppen államunk érdekében rendkívül fontosnak és rövid időn megoldhatónak tartom. (Helyeslés a jobboldalon.) Hogyan bizhatunk mi olyan felekezeti képezdekben, amelyekben tanult tanítók — még pedig eredetileg magyar születésű tanítók, akik később pl. eloláhsodtak — a mult éveken kivezették sorba tanítványukat tüntetésül a magyar állam ellen s tüntetésül az u. n. mártírok mellett, akiket a bíróság éppen hazaellenes cselekedeteik következtében a vádlottak padjára ültetett? Számosan vannak az ilyen tanítók, és ha az illető felekezeteknek u. n. vallásos, a közoktatással is foglalkozó hírlapjait is elolvassuk, akkor mindinkább meg lehet győződni arról, miszerint azon tanítóknak az iránya magyar, hazafias szempontból nagyon is kifogás alá vehető. Szükséges tehát és kell is, hogy ezen kérdéssel komolyan foglalkozzunk, és pedig — ha lehetséges — minél hamarabb megoldjuk azt, mert minden év, amelyet e tekintetben elvesztünk, hosszú időkre kihatólag nagy veszteséget jelent. (Ugy van! Ugy van! a jobboldalon) mert mindig nagy nemzeti veszteségnek tekintem azt, ha nekünk benn az országban az egyes vallásfelekezetekkel, azoknak tanítóival folytonos küzdelmet kell folytatni azon irányban, hogy — eltekintve feltétlenül a vallástól és a nyelvtől, amelyet mindannyian tiszteletben akarunk tartani — a magyar állameszme ellenében azok ne agitálhassanak, ne bujtogassanak. És éppen ez a nemzetiségi bujtogatás az, melynek szomorú eredményei nagyon aktuálissá tettek egy kérdést, amelyet a hírlapok is sokat szelölöztek és a melylyel, azt hiszem, a mé-

lyen tisztelt kormány is nagyon sokat foglalkozott; az t. i., hogy miután látjuk, hogy vannak egyházak, amelyek magukat itt a hazában nemzetiségi egyházaknak tartják és vannak olyan vallásfelekezetek, akik nem tartják magukat a nemzetiségi egyházhoz tartozó nemzetiségek tagjaival, hanem magyaroknak; mégis, mert nincsen anyanyelvünknek megfelelő ritussal bíró egyház, az utóbbi évek tanúsága szerint nemcsak vallásilag, hanem nyelviileg is beolvadnak az illető nemzetiségbe. Ezért feltétlenül szükséges, hogy a magyar nemzetiségű, de gör. kel, vagy gör. kath. vallásuak megmentése végett nyelvüknek megfelelő püspökségek és egyházak állítsanak. (Helyeslés a jobboldalon.) Az erdélyi részeken, különösen a székelyek között, vannak görög keletiek és görög katolikusok, akik épenséggel nem bírják a román gör. kath., vagy gör. keleti egyház nyelvét. És mert a lelkész- és tanítóképzés kizárólag a román egyházak kezében van és mert ezek román nemzetiségű lelkészeket és tanítókat küldenek az egyházközösségekbe: a hívek nagy tömege, habár nem is tanulja meg a román nyelvet, mégis, miután általában véve román vallásuaknak nevezetnek, nemzetiségükre nézve is lassankint oláhoknak deklarálják magukat.

A magyar nyelvű görög vallásu püspökség felállításának eszméje nemcsak most, de évtizedek előtt is felmerült. Több törvényhatóság, ezek között Alsó-Fehérmegye is, melynek területén van pl. a balázsfalvi gör. kath. érsekség, feliratot intézett a magyar nyelvű gör. kath. és gör. keleti püspökség felállítására nézve, kifejtve annak sürgős szükségét.

T. ház! Abban a reményben, hogy mindazok, amiket az igen t. vallás- és közoktatásügyi miniszter ur nemzeti haladásunk és kulturánk fejlesztésére nézve programmjában elmondott, meg fognak valósulni és hogy azok megvalósításához a t. ház összes politikai pártjai hozzá fognak járulni, a vallás- és közoktatásügyi tárca költségvetését, mely kétségtelen haladást, fejlődést és hazafias irányt tüntet fel, a magam részéről elfogadom. (Élénk helyeslés a jobboldalon. Szónokot számosan üdvözlök.)

Levelezés.

Gyulafehérvár, márcz. 8.

A Gyulafehérvár városi sorozó járás folyó évi márcz. hó 1-én megtartott fősorozásának adatait a következőkben van szerencsém közölni:

A fősorozásra felhívott állításkötelesek száma I. korosztályban 61, II. korosztályban 34, III. korosztályban 25, összesen 120. Ezek közül előállított 73 egyén, kik közül besoroztatott 20, visszahelyeztetett 33, fegyverképtelennek nyilvánított 18, felülvizsgálatra rendeltetett 2; a meg nem jelent 47 állításköteles közül részben igazolt, részben igazolatlan távollevő volt; 31 15 egyén pedig, kiknek elhalálozása nyomozás útján állapított meg, az állítási lajstromból töröltetett.

A megtartott fősorozás a legnagyobb rendben folyt le s ugyancsak megelégedését nyilvánította a sorozó bizottság a sorozás befejezte után megvizsgált mozgósítási iratok szabályszerű állapota felett is.

A város képviselőtestülete folyó hó 4-én délután rendes tavaszi közgyűlését tartotta meg, melynek első tárgyánál, a polgármester mult évi jelentésénél, felmerült a város

forgalmát és a lakosság anyagi helyzetét igen nagy mértékben érdeklő marosi hid Drombár községé; erre nézve a közgyűlés utasította a városi tanácsot, hogy az erd. róm. kath. püspökhöz, valamint a vármegyei közg. bizottsághoz intézendő felirattal hason a hid mielőbbi létesítésére.

A mult évi árvaszéki s közpéztári, valamint a közalapokra vonatkozó számadások, a számvevő bizottság javaslatai alapján minden észrevétel nélkül elfogadtattak, a számadóknak a felmentvény megadatott s a számadások törvényhatósági jóváhagyás alá való terjesztése kimondatott.

Mint egyik fontos tárgyat kell felemlítenem, hogy a közgyűlés az alsófehérmegyei történelmi, régészeti és természettudományi egyesület országos gyűjtéséből nagy hazánkfiának, Hunyady Jánosnak felállítandó emlékére 1000 forintot szavazott meg, tekintettel azon körülményre is, hogy az emlék városunk állandó díszét fogja képezni; továbbá a képviselőtestület a helybeli zárdafőnöknő 25 éves működésének évfordulója alkalmából jegyzőkönyvileg fejezte ki elismerését, miről a kivonatot díszes album alakjában fogja egy küldöttség átadni az ünnepeletnek.

Megemlítem végül, hogy dr. Mayer Ödön képv. tag írásbeli indítványt adott be a közpénzek gyűmölésözö kezelése, illetve takarékpénztári elhelyezése iránt, melyet közgyűlés a jogügyi bizottságnak kiadni s a 30 nap közbejöttével kihirdetendő közgyűlés elébe terjeszteni rendelt.

Levelező.

Abrudbánya, márcz. 7.

Az abrudbányai tanító-egyesületi fiók-kör folyó évi márcz. hó 4-én Abrudbányán az áll. elemi isk. helyiségekben tartotta meg 4 évi pihenés után évi rendes köri gyűlését.

E fiók-körnek tagjai: az abrudbányai és verespataki áll. isk. tanítók, akik kivétel nélkül tanujelét adták annak, hogy ők e bányavidéknek tanügyi érdekeit nemcsak ajkukon, de szívükön is hordani tudják, s hogy hivatalukat nem a megélhetés pusztá eszközüel, hanem életüknek azon fontos feladataul tekintik, amelylyel az emberiséget a kötelességtudás és a megelégedés nivójára emelik.

Ezen nemes intencziótól indítva, egytől egyig megjelentek e gyűlésen. Továbbá ott láttuk az abrudbányai áll. isk. gondnokságának minden egyes tagját és egynéhány tanügybarátot is.

A köri gyűlés tárgysorozata a kibocsátott meghívóban mintegy 4 pontban volt megállapítva; de a kör nem merítette ki tárgyát ezen négy ponttal, mert az indítványok sorrendjén a szőnyegen forgó és a tanítók érdekeit tartalmazó érdemleges kérdések tárgyalásával is foglalkozott.

A gyűlést d. e. pont 9 órakor a kör elnöke tiszt. Mózes Mihály unit. lelkész tartalomdu beszéddel nyitotta meg.

Azonban megnyitó beszéde bezártával — bár sajnálatunkra — elnöki tisztségéről visszavonhatlanul lemondott. Ezen lemondás következtében a gyűlés ideiglenes vezetésére korelnök választása vált szükségessé.

A korelnökség elfogadására egyhangulag lemondó elnök kéretett fel, aki a közóhájának engedve, azt szíves volt elfogadni.

Ezután a Gárt Irén k. a. tanítását az I. leányosztályban a beszéd- és ért.-gyakorlatból és Kádár János tanítását a VI. fiuosztályban a magy. történetéből, hallgatta meg a gyűlés. Majd Balla István olvasta fel mint-

egy négy és fél ivre terjedő dolgozatát: „Az iskolai fegyelemtartásról”. Felolvasó tanujelét adta, hogy felvett témáját komoly tanulmány tárgyává tette; s a legkisebb részletekig kiterjeszkedve, rámutatott a fegyelmezés módjára, valamint azon eszközök- és tényezőkre, amelyek arra rontó avagy üdvös befolyással vannak.

A felolvasás után következett a tisztujítás, amely a nagy többség óhajta szerint tükös szavazás útján ejtetett meg.

A fiók-kör elnökéül Balla István és jegyzőjéül Kádár János választattak meg általános szótöbbséggel. Az alelnökséget illetőleg, a szavazatok Balogh Lajos verespataki és Székely Béla abrudbányai tanítók között ugy oszolva meg, hogy az abszolút többséget egyik sem érthette el, új szavazásnak lett volna helye; de időkimelés tekintetéből az meilőztetett, és Balogh alelnöksége egyhangulag elfogadtatott. Az ujonan választott tisztviselői kar megköszönve a kartársi megtisztelő bizalmat, továbbá a szent ügy érdekében kérve jövőre is a szives támogatást, tisztségüket elfogadták.

Most pedig az ujonan választott elnök vezetése mellett folytatódott a gyűlés és ejtettek meg a gyakorlati tanítások bírálatát. Többeknek alapos hozzászólása után mindkét gyakorlati tanító kiváló szakképzett egyénnek bizonyult, s minthogy a gyakorlati tanítások semmi kívánni valót nem hagytak fenn, teljesen sikerültnek minősítették.

Ha a lefolyt gyűlésről egész tárgyilagosan óhajtok beszámolni, akkor azt is fel kell említenem, hogy a gyakorlati tanítások megbírálása alkalmából az alapszabályokra való hivatkozással proponált zárt ülés a jelen volt egy-két vendég részéről egy kis dissonantiára adott alkalmat; de a köri gyűlés másként nem járhatott el, csak úgy, amint azt az alapszabályok korlátozzák.

Ezen incidensből annyit okulhattunk, hogy jövőre a meghívókban világosan ki kell írni, miszerint a gyakorlati tanítások megbírálása teljesen zártkörű.

Szilágyi Etelka tanítónő az indítványok sorrendjén csaknem évek mulasztásait pótló javaslattal járult a kör elé, és indítványozza, hogy Abrudbánya r. t. város érdemes polgármesterét, Boér Bélát, e város tanügyének fejlesztése terén szerzett bokros érdemeinek elismeréséül, a fiók-kör válassza meg tiszteletbeli elnökéül.

A kör minden egyes tagja örömmel fogadta az indítványt és egyhangulag elfogadtatott Boér Béla tiszteletbeli elnöksége.

Vajha a fiók-körnek ezen dicséretre méltó eljárása az illetékes felsőbb fórumoknál is kellő visszhangra találja!

Ezután elnök azt indítványozza és — úgy mond — ha már a köri gyűlés a hála és elismerés terére terelte tanácskozási fonálát, akkor ne árkózzék el Abrudbánya r. t. város hazafias közönségének azon áldozatkészsége elől se, amelylyel lehetővé tette azt, hogy a kor kívánalmainak teljesen megfelelő 9 tanteremű diszes iskolaépületet saját költségén emeltetett, s minden jog fenntartása nélkül az államnak átengedett; tehát e gyűlés szavazza meg jegyzőkönyvi közzönetet úgy a város érdemes képviselőtestületének, mint minden egyes hazafias és áldozatkész polgárának.

Az egyhangulag elfogadott indítvány végrehajtásával elnök és jegyző bizatott meg.

Ezután élénk eszmecserék és beható, tárgyilagos tanácskozások között több — a tanítók anyagi és erkölcsi ügyeit érdeklő —

kérdések intéztettek el. Majd egy 3 tagból álló választmány megválasztása, még pedig Zahumenszky István, Benkó Dezső és Pongrácz Mihály személyében, ejtette meg.

Ezzel a gyűlés d. u. fél egy órákor véget ért, s a kör tagjai a Knobloch-fele vendéglőben egy barátságos ebédre gyűltek össze. Az ebéd alatt a jó kedvet fokozták a szelletes és humoros felköszöntők.

Figyelő.

Fővárosi levél.

„Memento mori . . .” emlékezzünk,
Hintvén fejünkre sok hamut . . .
Mert száll az élet röpke szárnyon
S az ember végre sirba jut.
A sir: e végső állomásunk,
Oh, kétségkívül szörnyű hely —
A menet-jegyét születésén
Meváltja rá a porhüvely.

Ha csöngetnek, hogy föl kell szállni —
S elkésni, oh, itt nem lehet —
A csontember a kalauzunk,
Ki megadja a jelt: „Meget!”
S az utasnak e szép világot,
Hej, itt kell akkor hagynia —
És köddé válik sok szép emlék . . .
Sok fekevesztett orgia. — — —

E komor, bőjti hangulatban
A világ képe oly rideg.
Mert össze vagyunk törve szörnyen
Ugy testileg, mint lelkileg,
A dobzódások megviseltek,
A mámor, a láz messze szállt
A katzenjammer szimptomája,
Hogy szídjuk-marjuk Karnevált.

Hajh, rossz időket élünk mostan
És rossz csillagok járnak ám.
A port, oh, szörnyen végigverték
Egy megtevedett honatyán.
A parlamentben oly hideg volt,
Hogy Morzsányi majd megfagyott,
De még hamarabb eltemették,
Megkezdvén így a hushagyót.

És baj e komisz, rossz világban
Van, elhihetik, szörnyű sok,
Ad vocem: érzik sulyát már is
A hirhedt rablőgyilkosok.
Mert a szabadság, mindhiába,
A vidéken már nem örök —
Csak itt örködnék úgy felette:
A fővárosi rendőrök.

A villamosnak hivatása
A gyorsaság tán, vagy mi más?
Ám legujabban módosulva:
A másvilágra szállítás.
A villamos e hőhőmunkát,
Hogy jól végzi el, szent igaz —
De hogy halála tiszta munka,
A halottra tán nem vigasz.

Alvinczi Jogász.

Vegyes hírek.

— **Márczius 15-ike Nagy-Enyeden.**
Nagy-Enyed város hazafias közönsége, hiven a multakhoz, nagy ünneppéggel ünnepli meg a nagy napot. E célból összehívott hazafias ünnepélyeket rendező bizottság a következő programban állapodott meg: 1. Himnusz. Az Ö. T. E. zenekara. 2. Fohász. Oláh Károlytól. Városi daloskör. 3. Ünnepi beszéd. Jancsó Sándor. 4. Székely harci induló. Tanítóképezdei dalkar. 5. Árpád siri alma. E.

Kovács Gyulától. Szavalja Székely Miklós VIII. g. o. t. 6. Nemzeti zászló. Huber Károlytól. Millennáris dalkör. 7. Induló. Ö. T. E. zenekara.

— **Mulatság.** Mint lapunk mult számában emlitettük, a tűzoltó-zenekar e hó 15-én (hétfőn) este a városház nagytermében az 1849. évben legyilkolt magyarok sirja fölé emelendő emlékszóbor költségei fedezése javára hangversenyyel egybekötött táncestélyt rendez. A buzgó rendezőség a siker érdekében mindent megtesz, hogy ez estély a célért is fényesen sikerüljön. Miután pedig a műsor oly válogatott és szép pontokból fog állani, nem kételkedünk, hogy e mulatság siker tekintetében e saison alattiak mellé bizton sorakozhatik.

— **Hangverseny.** A nagyenyedi daloskör folyó márczius hó 13-án, szombaton, a „Nemzeti szálló” nagytermében tánczszal egybekötött hangversenyt rendez a következő műsorral: 1. Honvágy (mazurka), Deák Gerőtől. Éneklő a női kar, zongorán kíséri Szilágyi Rózsika k. a. 2. Esti dal és Palócz dal, Mihályi Károlytól, solo-quartett. Éneklő Gerger Málvin, Szilágyi Rózsika k. a., Hegedüs Zsigmond, Zayzon Ferencz. 3. Felolvasás (Enyed muzsája), Fogarasi Alberttől. 4. Estharangok, Bedő Józseftől. Éneklő Bisztricsány Katicza, Gerger Málvin k. a., Lázár István, Zayzon Ferencz. Kiséri a egyes kar. 5. Szaval Uray Lászlóné ó nagysága. 6. Fantasie on „Scene de Ballet” Beriot-tól, hegedű-solo. Előadja Pásztor Gyula. Zongorán kíséri Vincze Ara k. a. 7. Hol a tavasznak . . . Borsay Samutól, ketős. Éneklő Bisztricsány Katicza k. a. és Zayzon Ferencz. Zongorán kíséri Végh Kata k. a. 8. El a pohárral, bordal, Bedő Józseftől. Éneklő a férfikar. Ezt követi táncz. A nagyenyedi daloskör ezen programjára egészen felesleges külön is felhívni közönségünk figyelmét. Mindenesetre hálára kötelezi a zene és ének barátait egyfelől, városunk egész intelligenciáját másfelől a kör azzal, hogy az enyedi dalköltőknek szebbnél szebb szerzeményeit megismerteti és emlekezetbe hozza. Ezenkívül alkalomszerű lesz a kör elnökének felolvasása, melyben Enyed régebbi lantosairól fog érdekes életrajzi összeállítást közölni. Az sem kétséges továbbá, hogy a programon levő szavaltat az estély egyik fenyponjtja lesz.

— **A folyó hó 2-án tartott pique-nique** rendező bizottsága az elszámolás megejtése végett e hó 9-én a Nemzeti Szálloda egyik elkülönített helyiségében gyűlt össze, hol is az elszámolás megejtetett, valamint Gyarmathi Ernő dr. rend. bizottsági tag ajánlatára a buzgó elnöknek fáradságtalan működéséért a bizottság jegyzőkönyvi közzönetet mondott; ugyancsak az ő indítványa folytán szép asszonyainknak is, kik a gazdaszonyi teendőket voltak szivesek végezni, miután az elnök és alelnök már eleve személyesen megköszönték hölgyeinknek, a fáradságot nem ismerő bizottság e lap hasábjain ujjalag szivesen köszöni lelkes gazdasszonyaink szives közreműködését.

— Rövid idő alatt **második kiadásban** jelent meg a napokban az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület kiadásában „**A hesseni légy**” című kis füzet. Hogy Székelyhidly Viktor g. egyesületi titkár kiváló műve mily fontos és a gazda-közönség mennyire érdeklődik eme valóban nagy károkat

okozó rovar elleni védekezés ügye iránt, bizonyítja azon nagy érdeklődés, amelyet az egész országban keltett eme kis füzet megjelenése. Naponként tömegesen jönnek az ország minden részéről egyesületünkhöz úgy a nagyobb, valamint a kisebb gazdától a sürgős megkeresések, melyek a „Hesseni légy“ című füzetnek megküldését kérik. A helyi és vidéki sajtó a legnagyobb elismeréssel ismerteti eme kis füzetet, több vidéki lapjában ismerteti a kis füzetet. Legközelebb román nyelvre fordítva is meg fog jelenni. Elismerés illeti meg az alsófehérvármegyei gazd. egyesületet, hogy eme hasznos kis munka megjelenését lehetővé tette, és föltétlen dícséret Székelyhidy Viktort, ki alapos munkájával a gazdaközönség érdeklődését ily mérvben tudta fölkelteni.

— **Közgyűlés.** A nagyenyedi iparosifjusági önképző- és betegsegélyező egyesület vasárnap délelőtt 11 órakor tartotta meg évi rendes közgyűlését saját helyiségében. A gyűlésen a tagok szép számban jelentek meg. Első sorban is az alapszabályoknak a nmelt. belügyminisztérium kívánsága szerint való módosítása került tárgyalás alá. A gyűlés egyhangulag elfogadta a titkárnak e tárgyban tett javaslatát. E gyűlés egyszerűsített korszakalkotó volt az egyesület életében, amennyiben az ipartestületi betegsegélyező egyesület szervezése folytán régi jellege a betegsegélyezés tekintetében megszüntetendő volt; jövőre tehát tisztán csak az önképzés lesz a célja. Ehhez képest a közgyűlés határozatából az egyesület címe jövőre a következő lesz: „Nagyenyedi iparosok önképző köre.“ Másik fontos tárgya volt a közgyűlésnek a tisztújítás, mely példás egyetértéssel ment végbe. Mester János egyetemi tag javaslatára egyhangulag kikialtattak: Elnökké Török Dániel, alelnökké Incze István, pénztárnokká Willersdorfer Antal, ellenőrré Huber Győző, titkárrá és jegyzővé Bakó Károly, könyvtárnokká Gergelyi István, háznagygyá Aron János; választmányi tagokká: Szöllősy János, Tóth Károly, Albrechtovics Alfréd, Selmecei István, Szergely János, Nagy József, Wohner Rudolf, Kovács Károly (nyomdász), Mester János, Szatmári József, Zsakó Andras, Czeitner Anrás, Lazar József, Kovács János; póttagokká: Major János, Barát Sándor, Bakesi Ferencz, Dragics Péter. Az az egyetértés, mely derek iparosaink e gyűlésen nyilvánult, egy szebb jövőnek a biztos záloga. Kivanatos, hogy ez az egyetértés vezérelje az egyesület tagjait jövőre is minden ténykedésükben.

— **Phonograph.** Nagy-Enyeden a „Két hattyú“ szálloda kávéházában eredeti javított Edison-fele phonograph van működésben, mely 5 kr lefizetése után művészeink és művésznőink hangját avagy egyes zenekarokat utánoz; így hallhatók: Kúry, Blaha, Komáromi, művésznők; a kolozsvári honvédzenekar, bécsi hölgyzenekar stb. A phonographnak meglehetősen sok hallgatója van.

— **Felhívás „Duppai zab“ termeslésére.** Az alsófehérvármegyei gazdasági egyesület folyó év tavaszán Duppai zab vetőmagot oszt ki termelési kísérlet céljából a vármegyei gazda-közönség között. Felhívjuk egyesületi tagjainkat, szíveskedje-

nek ebbel igényeiket a titkári hivatalnál mielőbb bejelenteni, hol a szükségeltetett vetőmag már a napokban kiosztható lesz. 50 kilogramm vetőmag ára 5 forint, mely összeg ősszel lesz vissza fizetendő az egyesületi pénztárba. A termelési kísérlet eredménye annak idején gazdasági egyesületünknek bejelentendő lesz.

— **Március 15-ike Abrudbányán.** Abrudbánya város magyar közönsége valamint a multban, úgy a jelenben is méltóan akarja megünnepelni március 15-ikét. E célból a „Magyar olvasó- és társalgó-kör“ a maga kebelében mozgalmat indítva, 82 tagból álló állandó bizottságot választott a március 15-iki ünnepély rendezésére. Az állandó bizottság elnöke Zanathy Gábor kir. bíró, aki egy kiküldött szűkebb körű bizottsággal már megállapította az ünnepély sorrendjét. Az ünnepély sorrendje ez: 1. Hymnus, zenekísérettel énekl. a közönség. 2. Ünnepi megnyitó beszéd, tartja: Képes Ferencz rendőrkapitány. 3. Ének, előadja: a férfi-kar. 4. Zongorajáték, előadja: Képes Mariska és Képes Erzsike. 5. Szavalt: Boér Gizi. 6. Alkalmi felolvasás, tartja: dr. Lukács Antal. 7. Zongoraszólo, tartja: Böhm Adél. 8. Szavalt, tartja: Komáromy Gyula. 9. Ének, előadja: a férfi-kar. 10. „Szózat“, énekl. a közönség. A rendező bizottság mindent elkövet, hogy az ünnepély sikerét biztosítsa.

— **A mohamedán képviselő.** A Gil Blas egyik munkatársa megkérdezte Essmybeyt, a török nagykövetség titkárát, hogy mit tart Grenier képviselő viselkedéséről. Grenier tudvalevőleg attért a török hitre és arab öltözetet visel és mindenféle mohamedán szertartásokkal vonja magára a figyelmet. Essmybey elmondta, hogy a Párisban élő törökök egy pap vezetése mellett magánlakások végzik istentiszteletüket. Soha feltűnést nem akarnak kelteni. Mehemed Ubeyd Allah irástudó, aki jelen volt a beszélgetésnél, határozottan elítélte Grenier viselkedését. Liverpoolban sok angolt látott, akik az izlam hitre tértek át, európai ruhát viselnek és egyáltalán nem adnak alkalmat arra, hogy kaczagjanak a vallásukon. A mohamedán vallás egyáltalán nem ir elő egyenruhát.

— **Kiapadhatatlan forrás.** Köztudomásu, hogy mennyire elzárkóznak hazai és különösen fővárosi pénzintézeteink az elől, hogy erdélyrezi földbirtokokra engedélyezzenek kölcsönöket. A budapesti kir. kereskedelmi és váltótörvényszékileg bejegyzett s közel egy évtized óta fennálló „Ingatlan-és Jelzálog-Forgalmi Intézet“-nek (Budapest, VI. váci-körút 39.) végre sikerült oly összeköttetéseket létesítenie, hogy azon — eddig mindenhol tapasztalt elzárkózással es indokolatlan — tartózkodással szemben tetszés szerinti magas összegekben szavaztathasson meg előnyös feltételei törlesztéses kölcsönöket, amely kölcsönnel egyedül biztosíthatja magának a földbirtokos gond nélküli megelhetését, mert a jelenlegi mostoha gazdasági viszonyok között a földbirtokosnak — jóllehet — uszorakamatu takarékpénztári kölcsönökhöz fordulnia nem szabad, mert ennek 8—10%-os kamatait — az adókon felül — megfizetni nem lehet.

Apróságok.

Százdvégi pincéz.

Vendég: Kérem az elczia,okat!
Pincéz: Színalom, mind el van foglalva; de majd én elmondok néhány viczetet.

Büles hajszálak.

Diogenes egy kopasz emberhez, ki őt gunyolta, így szólt:

— Én tégedet vissza nem rágalmazlak ugyan, de dícsérem hajszáladait, hogy ilyen tökfajtól megszabadultak.

Megváltozott közmondás.

— Ma vettem ezt a gyűrűt 20 frtéért. Tizennégy karatos.

Órá s: Becsapták, ez csak három karat.

— Haj, ki mint vet, úgy karat.

Alakoskodás.

Nő: Tíz forint kellene, édes!

Férj: Minek az?

Nő: Uj kalapra!

Férj: Ej, hát még nem tanultad meg, hogy nincs semmi uj a nap alatt?

Étvágyrontó.

Borivó: Igazán, Budapesten nem is lehet az utcákon járn.

— Miért?

— Mert minden sarkon ez a fölírás van: Vízmagasság. Ez pedig elrontja az ember étvágyát.

A honorárium.

Bankár (lábadozó beteg): Nos, kedves doktor ur, mivel vagyok adós, gondos és sikeres gyógykezelésért?

Orvos: Oh, kérem, fizessen annyit, amennyit ön akar.

Bankár: Nem, doktor ur, ez egy kissé drága lenne.

Meteorologiai jelentés márcz. 7-től. márcz. 10-ig.

Nap	Óra	Légnyomás 700+	Hő	Szél iránya és erőssége	Borulat	Csapadék	Hő napi max. min.
7	7	56.0	+1.8	W ₃	10	—	
7	2	52.7	+7.4	N ₁	10 ● 2.7	+8.0	+1.8
	9	54.0	+4.2	—	10 ● 1.3		
7	7	55.3	+2.9	N ₁	10	—	
8	2	55.0	+5.1	N ₁	9 ▲ 1.1	+10.7	+2.7
	9	57.8	+4.4	N ₁	10	—	
	7	59.7	+2.8	SE ₁	10 ● 0.6		
9	2	60.6	+4.5	NE ₁	10 ● 6.5	+6.7	+1.3
	9	62.4	+1.6	—	7 ● 0.7		
	7	63.7	+1.7	—	10 ●		
10	2						
	9						

Kilátás: Borus, enyhe és esőre hajló.

* A légnyomás tenger színére van átszámítva. — Hő C° fokokban. Szél iránya: N = észak, S = dél E = kelet, W = nyugat. Szél erőssége = 1—10-ig. Borulat foka = 1—10-ig. Csapadék mennyisége milliméterekben értendő. ● = eső, * = hó, ▲ = jég Δ = dara.

Csarnok.

A Laczházy-kastély.

— Irta: Molnár Gyula. —

(Folytatás.)

A huszártiszt utána eredt.

A leánya irányt sem ismerve, vaktában szaladt neki egy tisztának, mely a távollól biztatón intett feleje apró cserjék középette.

Arzát kipirosította a levegő, a futás izgalma szinte elfojtotta lélegzetét.

Elfáradt és jól tudta azt, hogy nem bir

megmenekülni üldözője elől, ki nyomban utól fogja érni. Mit tegyen? azon gondolkodott egy pillanatig kínos zavarában. Megállott és épp ebben a pillanatban lépett mellé a huszárhadnagy is.

Sarolta agyán egy gondolat villant keresztül.

A feléje közeledő fiatal embert fenséges göggel nézve végig, méltóságteljesen a harag pirjával szende szép arcán, szólalt meg:

— Vissza! . . . Egy ujjal se merjen hozzám nyúlni! . . . Én Laczházy Sarolta grófnő vagyok! . . .

A huszárhadnagy pillanatra visszahökölt, de uralkodva magán, így szólt:

— Bocsánat, nem is tudtam, hogy a tündéreknek ily szép hangzásu nevük lehet . . .

Sarolta tetőtől talpig végig mérte tekintetével a fiatal embert s míg egyrészt konstataulta annak rendkívüli férfias szépségét, másrészt ingerülten szólt:

— Hagyja üres fecsegéseit! . . . Ön bántalmaz egy védtelen fiatal leánykát . . . Uram, ön tisztázni nem méltó dolgot művel! . . .

A huszártiszt mindjobban elmosolyodik és nyájasan felelt:

— Kemény szavakat vagdos a fejemhez, az igaz, de remek hangja van, becsületemre . . . Majd hozzá tette:

— Szép tündérnő, ne haragudjék reám, ha ellent nem tudtam állani felséges szépsége csábos vonzerejének és oly dologra vetemedtem, melyet korrekt gentleman védtelen nővel szemben nem igen szokott magának megengedni, de higgye el, nem valék eszemnél . . . még a játszi nap sugarak is gyönyörködve nézték királynőhöz való átkeletését a léczkerítésen, hát tehetek-e én arról, hogy mint gyöngye halandó, ellent nem tudtam állani a vágnak, hogy labdáját megtalálva, magam után csaljam és felajánljam neki földi otthonomat kárpótlásul elhagyott tündérlakáért? . . .

Oly szépen, amnyi kellemmel beszélt, hogy a grófnő szinte megfedekezett haragjáról.

Valami megbocsátásszerű árnyalat volt hangjában, mikor azt felelte:

— Ugy tett, mint egy tolvaj, orvul támadta meg az embert, és Istenem, ha valaki ezt megtudná! . . .

A férfi erre tagadólag rázta meg fejét, majd udvarias hangon így válaszolt:

— De mindennek előtt, míg bocsánatát megnyerném, grófnő, engedje, hogy bemutassam magamat: Méray Lőrincz vagyok.

Sarolta vidáman kiáltott fel:

— Klotild bátyja! . . . Istenem! . . .

— Talán ismeri a grófnő a hugomat? . . .

— Oh! Klotild az én kedves barátnóm! . . .

Hirtelen eszébe jutottak a grófnőnek a társnői is, kik bizonyára égő türelmetlenséggel várják jöttét.

— Ah! Istenem! . . . kiáltott fel . . . Adja ide, kérem, a labdat, a barátnőim várnak reám . . . De merre menjek? . . .

— Ha megengedi grófnő, kíségetem zavarából . . . Mindenesetre nem engedem a már egyszer megtett ut írásztó kellemetlenségeit . . . Tudok egy közeli ajtót, mely a grófnő parkjába nyílik . . .

— Oh! kérem, ha szives lesz elvezetni . . . Megindultak némán, szótlanul.

A fiatal huszár-hadnagy udvariasan hajította félre a leánya elől az összefogózkodó ágakat. Finom hársvirág-illat terjengett a levegőben. A madárvilág egész vidáman hangversenyzett a lombzat között.

Végre eljutottak a kerítésbe vágott kis ajtóhoz, mely nyitva állott.

Sarolta pillanatra megállott, mintha szólni akart volna, de aztán büszke fővel, egy lesújtó tekintetet vetve a délceleg huszártisztre, némán távozott el a purkjukba vezető ajtón.

A fiatal ember hosszasan nézett utána, magában elnyögve e szavakat:

— Istenemre! pompás kis leány! . . . ha mindjárt grófnő is . . . Eperpiros ajkain e föld legizletesebb csókja terem . . .

Egy helyben állva hosszasan el-el-tűnődött a mai nap különös lefolyásán, majd visszaindult és ajkán dal fakadt a szűzi, tiszta szerelemről.

Sarolta grófnő pedig, mikor már oly távolba jutott, hogy föltehetette, hogy senki meg nem látja, leányos naivsággal simult a kerítéshez és átkucskálva, lopva, titokban vallotta be önmagának, hogy a barátnője bátyja nagyon szép és érdekes férfi, kinek égő csókja még most is lángba borítja fiatalos arcát.

A Tarjossy bárókisasszonyok valódi üdvialgással fogadták a hozzájuk visszaérkező Saroltát. Megrohanták a kérdések egész özönével.

— Hol voltál annyi ideig? — ölelte magához Tekla baronesse Charlottenbourg? . . . Komolyan aggódunk miattad! . . .

— Miczi már azt is hitte, hogy kigyó csipett meg! — jegyezte meg Alma.

— Ugy-e, elévedtél az ismeretlen helyen? — kérdezte Miczi.

— Nagyszerű kalandom volt, képzeljétek leányok! — felelte Sarolta.

— Ugyan ne mondd! kiálta Tekla.
— Halljuk gyorsan, ez érdekel! — kérdezte Miczi.

— Meséld csak el, hisz ez valami ropant izé . . . hogy is mondjam csak? . . . magnifique dolog! — felelte Alma.

— Igerjétek meg, hogy ez csak négytünk titka marad! — mondta Sarolta.

— Persze!
— Természetesen!

— Igerjétek.
Azzal a leányok elkezdtek sugdosódni.

Sarolta persze hiányos előadásban — az érdekes részletek kihagyásával — mesélte el találkozását a huszárhadnaggal a park fái között. A leányok csillogó tekintettel, leányos, naiv kíváncsisággal csakugy lesték a szót a Sarolta grófnő piczi ajkáról.

Aztán micsoda megjegyzések pattantak fel a levegőbe! . . .

Leányos fantáziájuknak egy időre jó tápot nyújtott e kalandos história; tejesen megfedekezve a labdázárról, töprengettek oly dolgok felett, melyeket az élet könyve csak homályosan tár fel a fiatal, leányos képzelődés izzó atmoszférájában.

(Folytatása következik.)

Szerkesztőség:

Dr. MAGYARI KÁROLY. TÖRÖK BERTALAN.

Kiadó:

Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársasága

Nyomatott a Nagyenyedi Könyvnyomda és Papírárgyár részvénytársaság könyvnyomdájában.

Nyersselyem básztruhákhoz

való kelmét 8 frt 65 krtól 42 frt 75 krig egy teljes öltönyre — Tussors és Shantung-Pongees, valamint fekete, fehér és színes **Henneberg-selyem** 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, sima, esikós, kockázott, mintázott, damaszt stb. (mintegy 240 különböző minőség és 2000 szín és mintázatban stb.) a megrendelt áru **postabér- és vámmentesen** a hához szállítva, mintákat **posta fordultával küld: HENNEBERG G. (cs. és kir. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájzba czímzett levelekre 10 kros, levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven írt megrendelések pontosan elintéztetnek. (3)

Irnok.

A maros-szentbenedeki körjegyzőségben egy jó írásu, megbízható, nőtlen fiatal ember mint **irnok** azonnal alkalmazást nyerhet. Fizetése: évi 120 forint és — mosás és ágyneműn kívül — teljes ellátás. A román nyelv szóban bírása megkívántatik. — **László Kálmán, körjegyző.**

1046 2-2

240. szám. 1897. bvgrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102 §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az abrudbányai kir. járásbírósg 1088-1897 számú végzése által dr. Pop Lőrincz ügyvéd által képviselt verespataki Gruber János javára odavaló id. Bodnár Károly ellen 300 frt tőke, ennek 1896. évi december hó 27-ik napjától számítandó 6% kamatai és eddig összesen 43 frt 26 kr perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság 1897. 2. foglalt és 315 frt 77 krra becsült, a foglalási jegyzőkönyv 1-től 78 tételig különböző házi butorai, üzletében különböző áru, 1 varrogép, 6 liter allasch és egy íróasztalból álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak. Mely árverésnek az abrudbányai kir. járásbírósg idézett sz. kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszínen, vagyis alperes lakásán és üzlethelyiségében Verespatakon leendő eszközzésére 1897. márczius 24. napjának d. e. 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

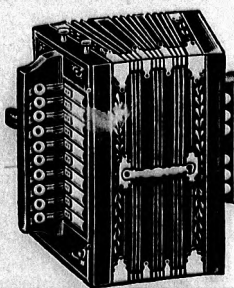
Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ban megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő. Végül felhívtnak mindazek, kik az elárverezendő ingóságok vételárától a végrehajtó követelését megelőző kielégítettséghez tartanak jogot, a meny nyíben részükre a foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, el-sőbbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alólirt kiküldöttnek vagy írásban beadni, avagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Abrudbányán, 1897. február hó 28. napján.

Szabó Lajos,
kir. bírósági végrehajtó

1050 1-1

Csak 4 frt 50 krért

szállítom világhírű

„BOHEMIA“

harmonikám hosszú billentyűkkel és valódi gyöngyház díszítéssel. Ezen harmonika 2 dupla fuvóval és 11 ránczos, erős fuvóval bir összetörhetetlen ércsarkokkal. — A hangok egyes lemezekre vannak alkalmazva, miért is a harmonikának gyönyörű orgonához hasonló hangja van.

40 hangu	3 Reg.	15 1/2	×	33 cm.	nagy	4 frt 50 kr.
60	"	17	×	34	"	5 " 50 "
80	"	17 1/2	×	34 1/2	"	6 " 50 "

Iskola ingyen, portó és csomagolás 60 kr. Képes árjegyzékek ingyen

C. A. Schuster harmonika gyáros Markneukirchen 7. S.

852 19-20 Szétküldés vámmentesen, csak utánvétellel. Csere megengedtetik. Visszautárusítók kerestetnek.

A t. gazdaközönség figyelmébe!

Tisztára kitakarított, csiraképes

vörös heremag

vetésre kapható:

Deutsch Adolf mag- és terménykereskedőnél **Gyulafehérvárt.**

1048 2-3

Eladó házak.Több ház jutányosan örök áron **eladó.**

Értekezhetni:

Székelyhidy Geróvel
Tövisen.
1033 5-5**Hirdetmény.**A pattanyus Antal esődtömégéhez tartozó és a esődleltárba 817-885. tétel alatt 344 frt 9 kr. összeggel felvett künn levő követelések **folyó hó 13-án délután 3 órakor** elfognak árvereztetni a nagyenyedi kir. közjegyző irodájában.

A követelések jegyzéke és az árverés feltételei alulírottánál megtekinthetők.

1051 1-1

Dr. Garda,
tömeggondnok.**Alsófehér vármegye főispánjától.**Sz. 153. 1897.
főisp.**Pályázati hirdetmény.**

A kormányzatomra bizott Alsófehér vármegye kisenyedi járásának főszolgabírói állása elhalálozás folytán üresedésbe jöven, ezen 1100 frt évi fizetés, 200 frt lakbér, 200 frt uti átalány és 150 frt irodai átalány élvezetével egybekötött állásra, ezennel pályázatot hirdetek.

és felhivom mind azokat kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt és életkorukat, családi állapotukat, eddigi alkalmaztatásukat és az 1883. évi I t.-cz. 3-ik §-ában előirt elméleti minőségüket igazoló folyamodványaikat **hozzám márczius hó 25-ig bezárólag** terjesszék be.

Nagy-Enyeden, 1897. márczius hó 5.

Zeyk Dániel,

főispán.

1052 1-3

A t. cz. gazdaközönség figyelmébe!

A zalathnai kénkovand-ipar r. t.

brassói kénsav- és műtrágya-gyáraszáraz és könnyen szórható superfoszfát, répa-, szőlő- és árpa-trágya, chilisalétrom, kénsavas ammoniak és minden egyéb műtrágya-gyártmányaiból **állandó raktárt** tart**Winkler János Nagy-Enyeden.**

1054 1-6

Iroda:
Főtér 38. sz.

NAGYENYEDI

Telefon-szám:
5. és 6.**KÖNYVNYOMDA ÉS PAPIRÁRUGYÁR
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG.**

A legelőnyösebb forrás nyomtatványok beszerzésére.

Gazdag és modern felszerelése folytán azon kellemes helyzetben van, hogy ugy gyorsaság és olcsóság, mint izléses kivitel tekintetében bármely hasonnemű vállalattal képes versenyezni.

Vidéki megrendelések azonnal teljesíttetnek.**Hirdetések közlésére** legalkalmasabb a cég kiadásában megjelenő**„KÖZÉRDEK”**

politikai lap, mely egyike a legelterjedtebb vidéki lapoknak.